

una empremta més duradora després de la lectura, pel fet, segurament, de tenir l'arrel última en el subconscient i obrir, per tant, una porta a l'irracionalisme.

Potser per aquesta raó, la introducció de Feliu Formosa que precedeix el poema no és pas un intent de penetració en el text, sinó una sèrie de glosses d'alguns versos que,

com a simple lector, li han estat especialment suggeridors.

Cel de nit és, en definitiva, l'assumpció d'un risc prou perillós que cal valorar: la creació d'un poema llarg com a món autònom que s'esgota en ell mateix i que és, doncs, autosuficient.

MARINA GUSTÀ

Maria Àngels ANGLADA: *Les Closes*. Barcelona, Edicions Destino, 1979. (Col·lecció «El Dofí».) 173 ps.

Les Closes (premi Josep Pla 1978) narra, a través de les aventures individuals de Dolors Canals, el moviment de la societat empordanesa de la segona meitat del segle XIX en els difícils anys anteriors a la revolució del 1868. La història serveix de marc per al desenvolupament literari de l'anècdota que desencadena la novel·la; així, serà per motius polítics que Tomàs Moragues morirà assassinat i que la seva muller serà empresonada i processada com a presumpta culpable del crim. L'anòmala situació creada entorn de Dolors Canals serà el motiu de l'interès de la seva besneta —la narradora— per recuperar la «història» personal de la mestressa de les Closes, per tal de conèixer «una ombra darrera un nom» (p. 173). Per aconseguir els seus propòsits, la narradora —situada en els nostres dies— busca, copia, tradueix i selecciona cartes, factures, documents i diaris; grava i transcriu les converses mantingudes amb aquelles persones que, indirectament, tingueren alguna relació amb Dolors Canals i el seu temps.

Els diferents procediments de la recerca connoten multiplicitat de punts de vista i, per tant, diversitat d'opinions sobre un mateix fet, que, malgrat la desorientació que provoquen en el lector, aporten nova llum per a l'aclariment del cas. *Les Closes*, però, no és una novel·la policíaca, a pesar de les relacions que hi ha amb els esquemes propis del gènere. La narradora ha aprofitat unes possibles vies d'indagació policíaca per a l'actualització d'aquell mite familiar que

fou Dolors Canals. Així, participa en la investigació a través d'un «jo» que, implicat més o menys en l'acció, parla al lector en primera persona i, partidista com és, esborra qualsevol dubte sobre la innocència de la besàvia.

La novel·la no evoluciona linealment, les anades i tornades en el temps i en l'espai són freqüents, i, d'aquesta manera, *Les Closes* venç la manca d'originalitat temàtica i de composició. De les sis parts de què consta el llibre —el pròleg a part— la més reeixida literàriament és la tercera, «El camí dels magraners», en la qual la besneta-narradora reconstrueix en tercera persona el temps transcorregut entre el judici i la mort del fill petit. És la part, també, en què el gust per la naturalesa —arbres, flors i ocells, principalment— adquireix un to poètic i simbòlic interessant. L'empremta de Mercè Rodoreda hi és ben present. Si exceptuem les parts II i IV («Parlen els documents» i «Cartes des del 1880 fins al 1909»), a la resta la frase és equilibrada i ben ritmada, d'acord amb la personalitat reposada, bé que eficaç, de la protagonista i amb la incondicional memòria dels testimonis escollits, la Serafina menor, filla d'una criada de les Closes, i Adelaida Moragues, néta de Dolors Canals, principalment.

La novel·la de Maria Àngels Anglada deixa entreveure una sensibilitat singular i infreqüent que ens fa pensar en una futura producció narrativa més elaborada i reeixida. *Les Closes* n'és l'assaig general.

GLÒRIA CASALS I NOGUÉS